

"Kitab-ı Mübînin düsturlarını bilmeyerek imtisal eder." ne demektir?

"Evet, **Fâtır-ı Hakîm**, Kitab-ı Mübînin düsturlarını gayet güzel bir surette ve muhtasar bir tarzda ve has bir lezzette ve mahsus bir ihtiyaçla icmâl edip derc eder. Her şey öyle has bir lezzet ve mahsus bir ihtiyaçla amel etse, **o Kitab-ı Mübîn'in düsturlarını bilmeyerek imtisal eder.**"

"Meselâ, hortumlu sivrisinek dünyaya geldiği dakikada hanesinden çıkar, durmayarak insanın yüzüne hücum eder, uzun asâsıyla vurur, âb-ı hayat fışkırtır, içer. Hücumdan kaçmakta, erkân-ı harp gibi maharet gösterir. Acaba bu küçük, tecrübesiz, yeni dünyaya gelen mahlûka bu san'atı ve bu fenn-i harbi ve su çıkarmak san'atını kim öğretmiş? Ve nerede öğrenmiş?"

"Ben, yani bu biçare Said, itiraf ediyorum ki, eğer ben o hortumlu sineğin yerinde olsaydım, bu san'atı, bu kerrüfer harbini ve su çıkarmak hizmetini, çok uzun dersler ve çok müteaddit tecrübelerle ancak öğrenebilirdim."⁽¹⁾

Varlıklar, kendilerinin biçilmiş ve ölçülmüş bir planın parçaları olduğunu bilmeden hareket ediyorlar. Mesela, insan bedeninde çalışan bir zerre, beden bütünü sistemini ve nizamını bilip adımını ona göre atıyor değildir. Onlar kaderin plan ve programı tarafından sevk edilip, vazifelendiriliyorlar. Yani her şey adımını kâinattaki İlâhî kudretin defteri olan Kitab-ı Mübine göre atıyor, ama bundan da haberleri yoktur.

Eşyanın, Kitab-ı Mübine, bilmeden ve irade etmeden şuarsuz bir şekilde itaat ve imtisal etmesi; sonsuz bir ilmi, mutlak bir iradeyi ve nihayetsiz bir kudreti ilan ve ispat ediyor.

(1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a, Sekizinci Nota.](#)